

HERBA DE SANT ROBERT

Geranium robertianum L.

[1753, Sp. Pl. : 681] **2n=64**

ETIMOLOGIA. De *géranos* (=grua), per la forma del bec igual a la del fruit.
Robertianum deriva de *ruber*.

NOMS POPULARS

Alemanya: Ruprechtskraut, Stinkender

Anglès: Herb Robert, dragon`s blood, storkbill, wild crane`s-bill, stinking Bob

Àrab: إبرة الراعي / إبرة الراهب / عطر / غرنوق / غرنوق عطر / غرنوقي روبرتي

Aragonès: perejil de burro

Bable: hierba'l picu, perejil montés, hierba de san Roberto

Basc: San Robertoren zaingorri, belar-zankhogorri, lertxun-moko, manda perrechilla, manda persesilla, manda persesina, manda-perretxil, mando-perresil, moko-belarr, zaingorri, zaingorria, zangogorri, zangogurri.

Castellà: Hierba de san Roberto, abujones, aguja de pastor, agujas de pastor, falso perejil, geranio, geranio de san Roberto, geranio robertiano, geranio silvestre, geranio tenedor, geranio tercero, hierba de Roberto, hierba de san Ruperto, hierba de la esquinancia, hierba de la golondrina, hierba de san roberto, hierba para diarrea de gorrines, lentina, pico de cigüeña, pico de cigüeña tercero, yerba de San Roberto, yerba de San Ruperto, yerba de la esquinancia

Català: agulles, agulles salades, cama-roja, gata rabiosa, gerani pudent, güelles salades, herba de Robert, herba de sant Jaume, herba de sant Rober, herba roberta, poteta de gall, agulles salades, aglletes, gerani, güelles, güelles salades, rellotges, herba del pobre.

Estonià: Haisev kurereha

Finlandès: Haisukurjenpolvi

Francès: Herba à Robert, aiguille à Nôtre-Dame, épingle de la Vierge, herbe à l'esquinance, patte d'alouette,

Gaèlic: Ruithéal rí

Galès: Y goesgoch / Dail robin / Llys y llwynog / Llysiâu'r llwynog / Pig yr aran droedrudd

Gallec: agulleira, erba roberta, erva-de-São-Roberto, erva-roberta, herba da agulla, herba da esquinancia, malva olorosa.

Hebreu: גרניון הארגמן

Holandès: Groot Robertskruid

Hongarès: Nehézzzagú gólyaorr

Italià: gernaio di Sant Roberto

Japonès: ヒメフウロ

Kurd: Derziloka genî

Norueg: Stankstorkenebb

Occità:

Persa/Farsi: سوزن چوپان قرمز

Polonès: Bodziszek cuchnacy

Portuguès: Erva-de-são Roberto, bico-de-grou-robertino, chá de São Roberto, erva-roberta, geranio fétido, herba da agulla

Rus: Герань роберта

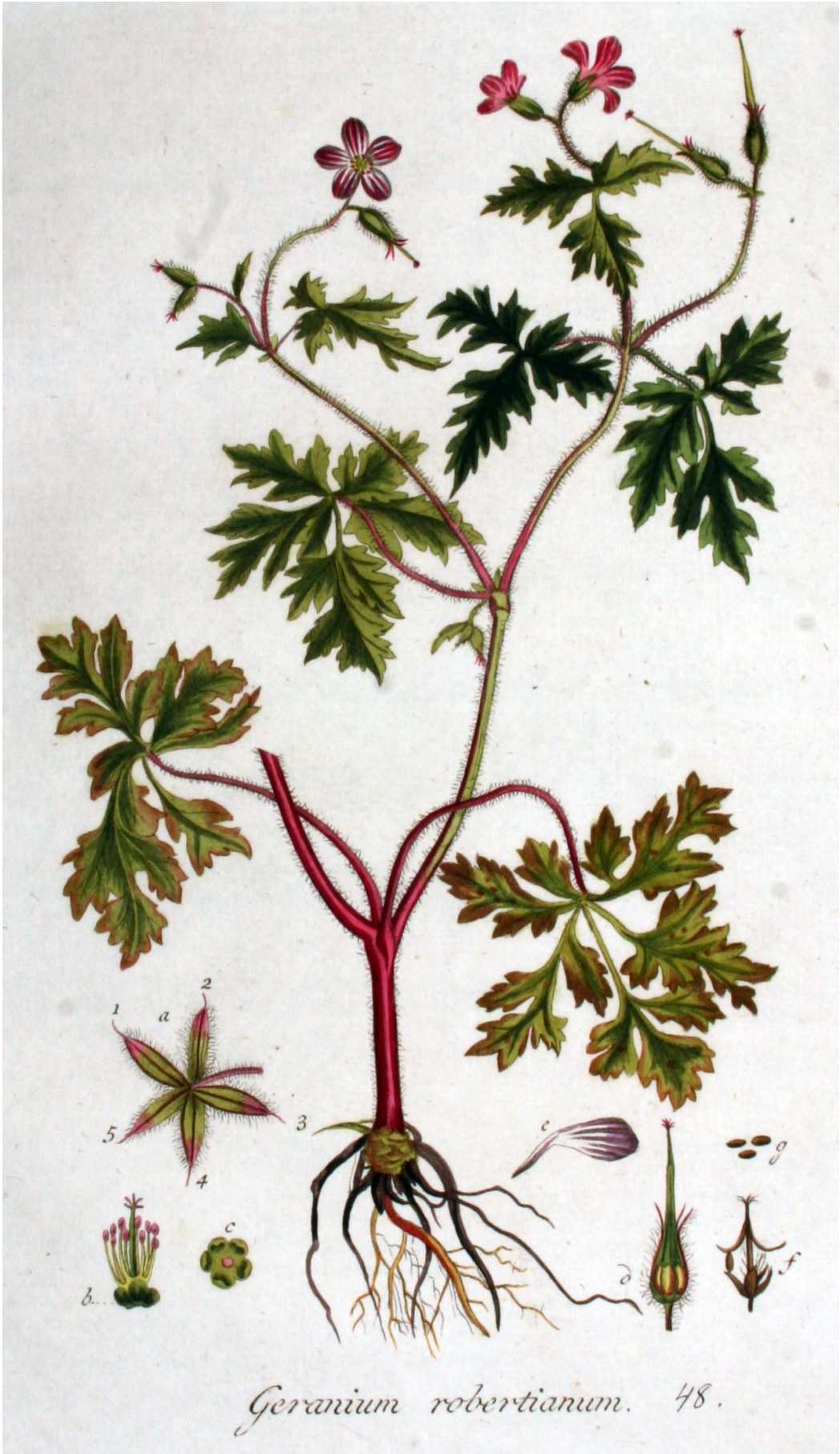
Serbi: Чешуља

Turc: Leylek kakacı / Leylekotu / Turnagagasi

Тхес: Kakost smrdutý

Ucraïnès: Журавець смердючий

Xinès: 汉荳鱼腥草 /han hong yu xing cao

Geranium robertianum. 48.

imatge de JAN KOBBS

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

Les geraniàcies són plantes que no són ni aquàtiques ni paràsites, ni tenen les flors com margarides o cards; tenen les flors més normals, ginandres, amb corol·la dialipètala, ovari súper i amb el nombre d'estams que doble el d'estigmes (diplostèmones). Les flors són regulars, de simetria pentàmera amb 5 pètals, 5 sèpals i 10 estams. No són plantes suculentes ni arbres grans, i tenen el fruit en càpsula allargada septífraga.

Ja dins la família, el gènere *Geranium* es distingeix d'*Erodium* perquè *Geranium* té les flors amb 10 estams tots ben desenvolupats i perquè les arestes dels fruits estan arquejades (i no espiralades com als *Erodium*). I dins el gènere, *Geranium robertianum* es distingeix perquè els pètals tenen l'ungla glabra i de mida similar al limbe, els sèpals erectes, les fulles bipalmatisectes amb segments pinnatífids, i perquè el bec del fruit fa 15-20 mm.

Geranium robertianum és planta anual i bianual, amb els sèpals externs llisos, amb tots els 10 estams amb antereres, amb fulles palmatisectes, amb els mericarpis amb fibres unides a la part apical i alveolats, amb pètals de 8-14 mm, antereres de color porpra. La subespècie *purpureum* té els pètals de 5-9 mm, les antereres grogues, els mericarpis cerebriformes o estretament alveolats a la part basal. El cas és que la subespècie *purpureum* trasplantada en un altre ambient es torna la ssp. *robertianum*. I al bosc es veuen flors amb pètals de tres mides: de 5-7 mm, de 8-10 mm i 12-14 mm. Les més grans es fan a racons més humits i frescals en zones més plujoses.

És planta tota ella olorosa. El que no és possible és que la seva olor agradi a tothom. Per a uns recorda l'olor a net dels suavitzants o del sabó per a la roba, per a altres als xinxes, i per a altres a l'orina del qui ha menjat espàrrecs. Les tiges, que arriben a 60 cm d'alçària, solen estar tenyides de vermell fosc i són hispides-glanduloses (amb tricomes glandulars patents de 0.3-1.3 mm) i força ramificades. Les fulles inferiors formen una roseta i tenen el peciol molt llarg (fins a 20 cm), amb tricomes glandulars de 0.4-2.4 mm patents i altres eglandulars de 0.2-0.5 mm retrorsos, però no adpresos; i el limbe amb 5 segments amb lòbuls de contorn oval o oval-lanceolat trifid o palmatífid. Les fulles caulinaris són oposades, de contorn poligonal (2-10 mm) i les superiors més curtament peciolades i menors, desiguals, amb 3-5 segments de contorn ròmbic. Totes les fulles tenen

tricomeres glandulars adpresos, dispersos en ambdues cares. Les estípules (1.2-5×0.8-3 mm) i les bractèoles (0.7-1.5×0.3-1 mm, ovals, glabres per ambdues cares, vermelloses) són oblongues i obtuses mucronades, vermelloses amb cilis molt dispersos. Els peduncles (1-7 cm), amb tricomes glandulars de 0.4-1.9 mm, patents; i tricomes eglandulars de 0.2-0.5 mm, retrorsos, no adpresos) són sempre erectes, amb 2 flors, i més llargs que la fulla d'on neixen. Pedicels de 0.3-2 cm, erectes, pilosos, amb tricomes glandulars de 0.2-1.5 mm, patents; i amb tricomes eglandulars de 0.2-0.5 mm, retrorsos, no adpresos). Els sèpals (4.2-8×1.4-3.5 mm) són el·líptics, obtusos i amb un mucró llarg (0.8-2.5 mm), amb una carena marcada al mig del dors, però llisos, amb tricomes glandulars de 0.4-3.5 mm més o menys patents, i tricomes eglandulars de 0.1-0.5 mm també més o menys patents, i amb un voraviu translúcid de 0.3-0.4 mm d'amplada. Els pètals (8-14×2-6 mm) són de color rosa i 2 cops més llargs que el calze. El limbe dels pètals a les flors grans és aplanat, divaricat, oval, enter (o crenat a la var. *crenatum* Nob.). Es contrau brusquement en una unglia una mica més curta (4.5-6.5 mm) bicarinada. Estams (10) amb filaments (5-8 mm) una mica exerts, estretament lanceolats subulats (eixamplats a la base), glabres, rosats. Anteres (0.5×0.4 mm) grogues a les flors petites o vermelles a les flors grans. Pol·len groc. Nectaris glabres. Pistils de 4-8 mm. Estigmes papil·losos de color rosat fosc. Valves dels carpels o mericarpi de 2-3×1-2 mm d'amplada, de color castany, arrugades transversalment i reticulades a la zona inferior o basal, pubescents (tricomes eglandulars de 100-200 micres) i/o glàndules diminutes, amb fibres derivades del rostrum i unides a l'apex de cada mericarpi. El rostrum fa 12-19 mm, i té un apex estretit de 4-6 mm, glabre a la seva meitat inferior, però amb tricomes glandulars a 100-300 micres, adpresos i antrorsos a la meitat superior. Restes estigmàtiques de 0.8-1.7 mm, amb 5 lòbuls glabres. Tot el fruit fa 15-24 mm de longitud. Llavors ovoides, finament puntuades, de 1.8-2.3×1-1.4 mm, lises, més o menys vermelloses, amb hílum 1/6 de la longitud perimetral. Les arrels solen estar endomicorritzades per *Glomus occultum*, *Glomus mossae*. Té una arrel principal napiforme, vermellosa.

A més de la var. ***crenatum***, amb el limbe dels pètals crenat, ROUY descriu altes varietats:

- ***rubicaule*** Hornem. Planta amb moltes tiges i moltes rames vermelles i fulles també vermelles.
- ***graniticarum*** Mart.-Don. Planta estirada glabra, amb tiges fines, fulles grans; sèpals i carpels glabres.
- ***purpureum*** Vill. Pètals menys de 2 cops més llargs que els sèpals amb el limbe gradualment estretit en unglia; anteres grogues, estigmes rosats. Dins aquesta varietat se n'han descrit formes o subvarietats com ara:

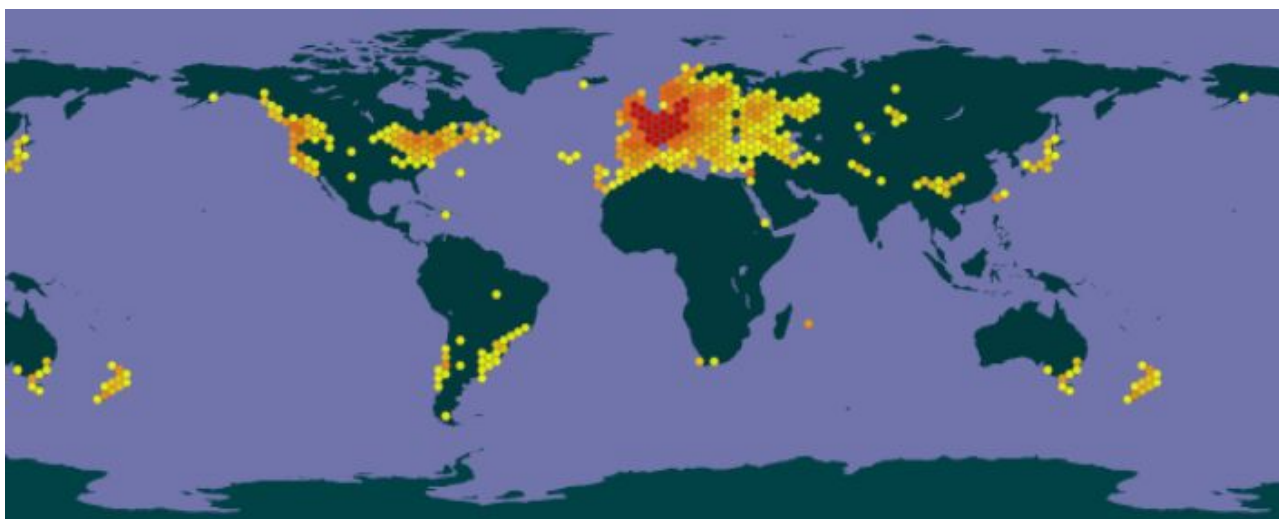
• <i>albiflorum</i>	• <i>mediterraneum</i>	• <i>purpureum</i>	• <i>simile</i>
• <i>intricatum</i>	• <i>minutiflorum</i>	• <i>scopulicolum</i>	• <i>villarsianum</i>
• <i>littorale</i>	• <i>modestum</i>	• <i>semiglabratum</i>	

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Es fa en clarianes i marges de bosc amb força humus, talussos i tarteres, marges de camins o rases amb molta saó, des del nivell del mar fins a l'estatge subalpi a 2000 m snm. Es pot trobar a bona part d'Europa a algunes d'Àfrica, Macaronèsia, NW, NE de la zona tropical), Caucas, Sibèria, centre d'Àsia, Aràbia, Himàlaia, Xina, Japó. I al·lòctona a Amèrica i al SE d'Austràlia i a Nova Zelanda.

Solen acompanyar *Geranium robertianum* en els seus hàbitats:

<i>Brachypodium sylvaticum</i>	<i>Geum urbanum</i>	<i>Sanicula europaea</i>
<i>Campanula trachelium</i>	<i>Hedera helix</i>	<i>Viola sylvestris</i>
<i>Circaea lutetiana</i>	<i>Lapsana communis</i>	
<i>Fragaria vesca</i>	<i>Oxalis acetosella</i>	

Geranium robertianum al món, segons GBIF

HISTÒRIA

Unes llegendes relacionen la planta amb sant Robert, mort el 1110, o amb el duc Robert de Normandia, mort el 1134, per haver curat a molts malalts amb aquesta planta. També l'han relacionada amb Robin Goodfellow.

Segons NICHOLAS CULPEPER (segle XVII) la «herb Robert» és planta de Venus. Útil contra càlculs, hemorràgies de tota mena. Cura ràpidament les ferides verdes i en particular les nafres als genitals.

RUDOLPH BREUSS (segle XX) experimentà amb 10 parelles que feia 10 anys que no podien tenir fills. Penent l'herba de Sant Robert, al cap d'un any 8 de les 10 van tenir el primer fill cadascuna.

PROPIETATS MEDICINALS

• adaptogena	• comestible
• anticancerígena	• depurativa
• antihemorràgic	• diürètica
• antiinflamatòria	• galactagoga
• antioxidant	• hipoglucemiant
• antisèptica	• immunoestimulant
• antitumoral	• inhibidora de la ureasa
• antiulcerosa	• millora el rendiment esportiu
• antivírica	• reguladora menstrual
• astringent	• repel·lent de mosquits, puces
• augmenta el VO ₂	• tònica suprarenal
• carronyaire de radicals NO· (TIJ)	• vulnerària
• cicatritzant	

USOS MEDICINALS DEL GERANIUM ROBERTIANUM

• abscessos	• càlculs biliars
• acne	• càlculs renals
• aftes bucal	• cànce de bufeta de l'orina
• amigdalitis bacteriana UE(cataplasma + gàrgarismes)	• càncer de còlon
• ascites	• càncer d'estómac
	• càncer de llengua

- càncer de mama
- càncer de matriu
- càncer d'ovari
- càncer de pell
- càncer de pròstata
- càncer de pulmó
- caquèxia
- cataractes
- catarro
- colangitis
- colesterol alt
- colitis
- conjuntivitis
- dermatitis UE
- diabetis
- dolor a la bufeta UE
- diabetis
- diarrea
- enteritis
- epistaxis (sang al nas)
- erisipela UE
- estomatitis (boca)
- estrenyiment
- estrès nerviós
- faringitis
- fatiga crònica
- febres intermitents
- fistules UE
- fractures òssies
- furóncols
- gastritis
- gingivitis
- gota
- hematomes (contusions)
- hematúria
- hemorràgies
- hemorràgies internes (homeopatia)
- hemorroides
- herpes zòster (+ aciclovir)
- hipertensió
- icterícia
- infertilitat sexual
- inflamacions
- leucèmia
- llet escassa
- mal als ronyons
- mal de coll
- mal de coll
- mal de queixal
- mastitis
- metritis
- nafres supurants
- part (preparació)
- picors
- reuma
- semen de poca qualitat
- sífilis
- talls
- urticària
- varius
- vòmits de sang

DOSIFICACIÓ I PREPARATS

Contra el càncer d'estómac, segons Oliveira Feijão, cal menjar en dejú una cullerada de la planta tendra picolada, barrejada amb un rovell d'ou, i després, durant el dia un parell de gots de la infusió cadascuna amb un parell de cullerades deixades reposar 10 minuts en aigua recent bullida. Contra càncer de matriu, a més, fer irrigacions amb la infusió de dues cullerades de la planta triturada per 1 L d'aigua recent bullida. L'alcoholatur es pot preparar triturant 100 g d'herba tendra en 200 grams d'alcohol (de boca) i 100 g més d'aigua. Es deixa 24 hores reposar i es filtra. Com a col·lutori se'n posa una culleradeta en mig gotet d'aigua. , contra mal de coll o úlceres a la boca. La planta tendra es pot posar directament sobre ferides o talls, i si cal tapar-la amb un drap de fil es tapa (ben net, clar). Com a diürètica, caldria beure 30 grans de suc en un got de sèrum de llet, dos cops al dia. L'oli essencial és difícil de trobar i cal no confondre'l amb el de *Pelargonium roseum* o *P. asperum*. Recomanen prendre'n 3 gotes 3 cops al dia, diluïdes en una mica de crema de llet o mel o en un terròs de sucre.

SUC ENERGITZANT (de CÉSAR LEMA COSTAS, modifiat): Herba de Sant Robert (un grapat) + Ortigues (un grapat) + 2 pomes (sense pell) + 2 taronges (sense pell) + 1 culleradeta de Ma Cha (pols). Es bat tot amb la batidora —si cal, s'hi afegeix una mica d'aigua— i es cola. S'hi afegeix mel o extracte de Malta.

VETERINÀRIA

Hi ha hagut algunes curacions en animals de càncer amb aquesta planta. La planta no agarda als conills ni als cérvols i se n'allunyen.

POSSIBLE TOXICITAT

A algunes persones que han estat moltes hores en contacte directe amb la planta els ha produït al·lèrgia a la pell. Alguns homes que patien prostatitis, i n'han pres setmanes seguides, han notat al final que la prostatitis s'agreujava. Caldria prendre-la combinada amb altres plantes contra el prostatisme. Seria contraproduent prendre'n si s'està prenent anticoagulants.

PRINCIPIS ACTIUS

- 1,2,3,4,6-penta-gal·loïl-glucosa
- àcid cítric
- àcid el·làgic (augmenta després de la hidròlisis àcida)
- àcid màlic
- àcid tànnic
- agents tànnics
- àcid fenòlics
- aglicones de flavonoides
- amargants
- castalagina
- el·lagitannins
- flavonoides
- geraniïna
- Germani
- oli essencial
- poli-cafeoil-derivats
- perksina
- tanins
- vescalagina
- vitamina A
- vitamina C
- vitamina E

Planta tendra:

- àcid cafeic (6.62 mg/100 g)
- àcid caftàric (47.41 mg/100 g)
- àcid el·làgic (10550.65 mg/100 g)
- kaempferols (231.80 mg/100 g)
- quercitrina (203.44 mg/100 g)

Planta seca:

- àcid caftàric (166.92 mg/100 g),
- àcid el·làgic (7599.76 mg/100 g),
- hiperòsid (3.64 mg/100 g),
- iso-quercitrina (49.49 mg/100 g),
- kaempferols (143.43 mg/100 g),
- quercitrina (83.92 mg/100 g),
- rutòsid (72.23 mg/100 g)

OLI ESSENCIAL 0.025% DE GERANUM ROBERTIANUM

Propietats: analgèsic, antihemorràgic, antiotític, antioxidant, antiplàsmid, antisèptic, astringent, diürètic, sedant.

Contra: ansietat, herpes, depressió nerviosa, síndrome pre-menstrual, mastitis, gingivitis, caspa, caiguda del cabell, acne, peu d'atleta, cansament nerviós. *Bacillus cereus*, *Bacillus subtilis*, *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus pseudointermedius*, *Streptococcus agalactiae*, *Streptococcus canis*.

- Alcohols monoterpènics: linalool 13% + alfa-terpineol 2.5% + geraniol 2.5% +
- Sesquiterpenoides: alfa-cariofil·lè 3.5% + germacrè D 8.5%
- Diterpèn-fitol-acetat 4%
- Alkèns oxidats: 2(e)-hexenal 6% + 3(Z)-hexèn-1-ol 7%
- 1-octadecè 0.5%
- 1-octèn-3-ol
- 1-terpineol
- 1-tridecè
- 1,8-cineol
- 2-(E)-decanal
- 2-(E)-dodecanal
- 2-(E)-heptanal
- 2-(E)-hexenal 6%
- 2-(E)-hexenil-acetat
- 2-(E)-hexenol 1%
- 2-(E)-nonèn-1-al
- 2-(E)-nonenol
- 2-(E)-undecanal
- 2-pentadecanona
- 2,4-(E,E)-decadienal
- 2,4-(E,E)-heptadienal
- 2,4-(E,E)-heptadienol
- 2,4-(E,E)-hexadienal
- 2,6-(E,E)-farnesal 0.5%
- 2,6-(E,Z)-farnesal
- 2,6-(E,Z)-nonadienal

- 3-(E)-hexenol
- 3-(Z)-hexèn-1-ol 7%
- 4-heptanol 0.5%
- àcid hexadecanoic 1.5%
- àcid nonanoic
- àcid pentadecanoic
- alfa-bisabolol
- alfa-cadinè 0.5%
- alfa-cadinol 0.5%
- alfa-copaè
- alfa-eudesmol
- alfa-farnesè 1%
- alfa-muurole
- alfa-muurolol 0.5%
- alfa-pinè
- alfa-sinensal
- alfa-terpinè
- alfa-terpineol 3%
- benzaldehid
- benzè-acetaldehid 1%
- beta-bisabolol 0.5%
- beta-boubonè
- beta-cariofil·lè 3.5%
- beta-ciclocitral
- beta-copaè
- beta-elemè
- beta-selinè
- borneol
- bornil-acetat
- cariofil·lè-òxid
- cedrè-epòxid
- cis-beta-ocimè
- cis-carveol
- cubenol
- dauca-5,8-diè
- decanol
- decenal 0.5%
- docosà 0.5%
- docosanal
- dodecanal
- eicosà
- fitol
- fitol-acetat 4.5%
- gamma-cadinè
- gamma-muurole
- gamma-terpinè 1.5%
- geraniol 3%
- germacrè B 0.5%
- germacrè D 9%
- heneicosanal 1%
- heptacosà 1%
- heptadecà
- heptanal
- heptanol
- hexacosà 1.5%
- hexadecanol
- hexanol 0.5%
- hexèn-benzoat
- linalool 13.5%
- llimonè 0.5%
- metil-salicilat
- mircè 0.5%
- nerol 1%
- nerolidol 0.5%
- nonadecà
- nonanal 1%
- octadecà 0.5%
- octadecanol
- octanal
- octanol 0.5%
- p-cimè
- p-cimèn-8-ol
- p-ment-1-èn-7-al
- pentacosà 0.5%
- pentadecanal
- safranal
- terpinèn-4-ol
- terpinolè 0.5%
- tertradecanal
- tetracosà 1-.5%
- tetradecà
- trans-alfa-bergamotè
- trans-beta-farnesè 0.5%
- trans-beta-ionona 0.5%
- trans-beta-ocimè 1%
- trans-cadina-1,4-diè 0.5%
- trans-carveol
- trans-linalool-òxid
- trans-verbenol
- triciclè
- tricosanal 0.5%
- tridecanol
- undecanal

MÉS INFORMACIÓ

«Chemical composition and antimicrobial activity of *Geranium robertianum* L. essential oil». ELZBIETA GEBAROWSKA, JOANNA POLITOWICZ, ANTONI SZUMNY. Acta Poloniae Pharmaceutica – drug research: vol. 74, n° 2 pp. 699-705 (2017).

